

Redakcja czasopisma „Wielogłos – Pismo Wydziału Polonistyki UJ” zaprasza do nadsyłania artykułów do numeru monograficznego:

Komparatystyka w epoce kryzysów

Początek XXI wieku był dla komparatystyki literackiej okresem istotnych diagnoz, analiz stanu tej dyscypliny akademickiej, momentem wyznaczania celów i kształtowania się koncepcji nowych wobec dotychczasowych przedsięwzięć badawczych realizowanych w ramach literaturoznawstwa porównawczego. Dyskusja nad stanem dyscypliny oscylowała wokół stanowisk skrajnych. Z jednej strony, Gayatri Ch. Spivak głosiła (2003) ostateczną śmierć pogrążonej od dziesięcioleci w kryzysie komparatystyki, która szansy na ocalenie powinna szukać w głębokiej rekonfiguracji pól i metod badawczych. Z drugiej, Haun Saussy rozpoczął swój esej otwierający datowany na rok 2004 raport o stanie komparatystyki literackiej jako dyscypliny akademickiej American Comparative Literature Association od ogłoszenia triumfu komparatystyki, której podstawowe założenia i postulaty kształtujące ją od początków miały zostać wreszcie zaakceptowane powszechnie przez badaczy literatury. Tego rodzaju dyskusje toczyły się szczególnie intensywnie na gruncie komparatystyki amerykańskiej, a problemy opisywane w odniesieniu do wymiaru teoretycznego czy metodologicznego nie zawsze przynosiły trudności w wymiarze praktyki badawczej. Nietrudno jednak zauważyć, że to właśnie one przyczyniły się do ożywienia zainteresowania literaturoznawstwem porównawczym także w Europie Środkowo-Wschodniej, gdzie zadawano pytania o wartość i sensowność podejmowania dyskusji nad problemami amerykańskich instytucji akademickich, a jednocześnie adaptowano wypracowywane na tamtym gruncie propozycje do miejscowych realiów. Nasilenie tej refleksji widać także na gruncie polskim – lata 2009-2011 to okres kumulacji tekstów (podręczników, artykułów, tłumaczeń) o komparatystyce wydanych w języku polskim, w tym także specjalnego numeru „Wielogłosu”.

Od tamtego czasu mija właśnie pełna dekada. Od raportu Saussy’ego dzieli nas już ponad 15 lat, a od przełomowego raportu Bernheimera – prawie 30. Ursula K. Heise, autorka kolejnego raportu o stanie dyscypliny ACLA, zauważa, że jakkolwiek ostatnie lata przyniosły istotne zmiany w dziedzinie badań nad literaturą i kulturą, to komparatystyka nie odgrywała w nich istotniejszej roli i trudno dziś mówić o tym, by literaturoznawstwo porównawcze było kierunkiem inspirującym nowe zjawiska w humanistyce. Czyżby zatem komparatystyka literacka doświadczała kolejnego kryzysu (lub tylko kolejnej odłony kryzysu, który trwa od lat)? Czy rzeczywiście doszło do „śmierci dyscypliny”, która nie zdołała znaleźć dla siebie odpowiedniego miejsca w zmieniającej się konfiguracji nauk humanistycznych? Czy postulaty, do których realizacji dążyli komparatyści przez dziesięciolecia, zostały

zaakceptowane na tyle powszechnie, że nie ma już o co walczyć? A może komparatystyczna karawana jedzie dalej, porzuciwszy przestrzenie teorii na rzecz eksploracji określonych zjawisk literackich i kulturowych?

Zapraszamy do podjęcia refleksji teoretycznej, metodologicznej, ale i praktycznych badań dotyczących aktualnego miejsca, odgrywanej roli i zadań komparatystyki między innymi wobec takich zjawisk, jak:

- kryzys klimatyczny, antropocen, biohumanistyka i ekokrytyka;
- nowa humanistyka i humanistyka cyfrowa;
- kryzys uchodźczy, migracje i przemieszczenia;
- planetaryzm, globalizm, regionalizm, lokalność;
- globalna i lokalna problematyka badawcza;
- kryzys pandemiczny i dyskursy maładyczne;
- literatura i nowe media, literatura i transmedialność;
- kryzys demokracji liberalnej, nacjonalizm i populizm;
- instytucjonalizacja badań nad literaturą światową;
- kryzys instytucji akademickich i dydaktyki uniwersyteckiej;
- rozwój badań nad przekładem;
- kryzys kanonów, kanony alternatywne;
- historia – teoria – krytyka literatury.

Na Państwa teksty zredagowane zgodnie z wytycznymi podanymi na stronie naszego czasopisma (<http://www.wieloglos.polonistyka.uj.edu.pl/instrukcje>) czekamy **do 15 września 2021 r.** pod adresem: wieloglos.redakcja@uj.edu.pl .